

Ekonominin yabancının parası olmadan yürümeyeceği fikri doğru mu

27.08.2018

ABD ile yaşanan, "Rahip" elbisesi giydirilmiş siyasi kriz ve TL'nin değerindeki serbest düşüşün eş zamanlı olarak gerçekleşmiş olması, özel olarak ABD ve genel olarak batı ile olan ilişkilerde yaşanan sorunlardan rahatsız olan medya ve siyasetteki koşulsuz batıcılar ile AKP yönetiminin aynı tespitle birleşmesine neden oldu.

Her iki taraf da, yaşanan ekonomik sorunların nedeninin ekonomik olmaktan çok siyasi olduğunu, siyasi sorunların ülkeye fon yani borç girişini olumsuz etkilediğini, TL'nin değerinin düşmesine -onlar "dolardaki artış" şeklinde ifade etmeyi tercih ediyor- neden olduğunu düşünüyor.

İktidar sözcüleri, TL'nin değer kaybı ve genel olarak yaşanan ekonomik sorunların nedeninin "batının" başlattığı ekonomik saldırı olduğunu söylerken, diğer tarafa göre neden, başlangıçta batıyla çok "iyi" ilişkiler kurmuş olan iktidarın, son dönemlerdeki batının hoşuna gitmeyen söylem ve davranışları (*).

İktidar, yaşananların gerçek nedeninin borç paraya dayalı büyüme politikaları olduğunu halen görmez ya da görmezden gelirken, AKP kurulduğunda, tüm batı dünyasıyla birlikte AKP'yi ülkede demokrasinin tesisi açısından büyük bir şans olarak görüp, kendileri gibi düşünmeyenleri demokrasi karşıtı olmakla suçlayanlar, şimdilerde en keskin AKP karşıtı olmuş durumdadır. Aslı Aydıntaşbaş'ın sözleriyle ifade edersek, *"15 yıl önce Türkiye bir demokrasi hikâyesi yarattığı zaman tüm dünyanın gözbebeği olmuş, ekonomik anlamda büyümüşü. Şimdi ise Türkiye otoriterleştikçe fakirleşen' ülkeler liginde"* ve bir şekilde *bu durumdan kurtulup, "kural-bazlı düzen ve hukuk devletine dönmediği sürece ekonomisi de düzelmeyecek"*.

GİZLİ SAKLI BİR HUSUS YOK ASLINDA

Sorunun kaynağını, ister yalnızca ABD/batı ile ilişkilerdeki bozulma olarak, ister ilişkilerdeki bozulma yanı sıra neoliberalizmin "kutlu yolundan" ayrılma olarak tanımlayın, çözümün en önemli ayağı, batıyla ilişkilerin hızla iyileştirilmesi oluyor doğal olarak. Sorunun hem tespiti hem çözümü konusunda ortaya çıkan bu enteresan uyumun nedeni, ekonominin yabancının parası olmadan yürümeyeceği konusunda her iki tarafın da benzer şekilde düşünüyor olması.

Ayrıldıkları nokta, bu hedefe nasıl ulaşılabileceği ile ilgili.

İktidar, Cumhurbaşkanlığı seçimi sonrası fiilen yürürlüğe giren yeni yönetim şeklini de tartışılabilir hale getirecek şekilde, Rahip Brunson'un serbest bırakılmasının isteniyor olmasından son derece rahatsız. ABD'nin "stratejik ortaklığın ruhuyla" bağdaşmayan davranış ve isteklerinden vazgeçmesini, Türkiye'nin iç güvenliği -özellikle ayrılıkçı ve FETÖ'cü terör örgütleriyle mücadele- ile yakın bölgesini ilgilendiren konulardaki tavrıyla çelişen mevcut ABD politikalarının stratejik ortaklıkla bağdaşmadığını, değişmesi gerektiğini söylüyor. İki ülke arasında ortaya çıkan siyasi anlaşmazlıkların, ABD'li kredi derecelendirme şirketlerinin not indirimleri yoluyla ekonomik ilişkilere yansıtıldığını, bu kuruluşların ekonomik saldırının araçları olarak kullanıldığını, ekonomik olarak gerekli adımların zaten atıldığını ve atılmakta olduğunu, ay sonuna kadar yayınlanacağı söylenen "Orta Vadeli Program"da bu durumun net olarak görüleceğini ifade ediyorlar.

Sonuç ne olur göreceğiz. (2013 yılında Erdoğan-Obama görüşmesi sonrasında gelen not artırımını "siyasi", not verenleri "tetikçi" olarak değerlendirmeyip tam tersine alkışlayanların bu gün bu kuruluşları ve kararlarını "siyasi" olarak nitelendirmelerinin ne derece anlamlı olduğu ise ayrı bir konu. <https://www.dw.com/tr/kehanet-do%C4%9Fru-%C3%A7%C4%B1kt%C4%B1/a-16821152>).

Diğer taraf ise –mecliste temsil edilen muhalefet partileri yönetici ve sözcüleri de dahil- ekonomik sorunların çözümüne yönelik olarak, merkez bankası bağımsızlığı gibi neoliberal küreselleşmeciliğin tartışılmaz gerekleri konusunda hassas olunması ve -dışarıdan gelecek paraya gerekli hukuki güvencelerin verilmesini de içeren- yapısal reformların hızla tamamlanması gerektiği görüşünde. Bu kesim açısından, ekonomide yapılması gerekenler nasıl belliyse, siyaseten "batı ile uyumlu" davranmak derken kastedilenin ne olduğu da son derece net. İktidar sözcülerinin şu ya da bu nedenle zaman zaman dile getirdikleri "yüzünü doğuya dönme" söylemlerinden son derece rahatsızlar. Özellikle ABD ve NATO yetkililerinin söylemleriyle uyumlu bir şekilde, "demokrasiden uzaklaşmak" anlamına geleceğini düşündükleri, bu tür söylemlerden gecikilmeksizin vazgeçilmesi gerektiğini düşünüyorlar (**).

Devamında nelerin yapılması gerektiği konusunda da gizli saklı bir husus yok aslında: Suriye ve Irak konusunda ABD politikalarıyla çelişen davranışlardan -terörle mücadele dahil- kaçınılması, Suriye'de çözüme ilişkin Rusya ve İran'la birlikte yürütülen Astana sürecinden çekililmesi, Kıbrıs konusunda Birleşmiş Milletler tarafından yürütülen "barış" sürecinin koşulsuz desteklenmesi, AB havucunun -sanki bir gün gerçekleşebilecekmiş gibi-, tek taraflı bağımlılığı kalıcı hale getirmeyi esas alan mevzuat değişiklikleri hızla tamamlanarak yani yapısal reform sürecine dönülerek gündemde kalmasının sağlanması, S400'ler konusunda geri adım atılması, İran'a yönelik ABD yaptırımlarına koşulsuz uyulması ilk başta akla gelenler.

Sonuç olarak, 100 yıl önceki sorunların aynısını yaşıyor, geçmişte yaşananlardan hiç ders almamış gibi davranmaya devam ediyoruz. Bir kesim, 100 yıl önce yanlış olduğu anlaşılmış bağımlılık politikalarına daha fazla sarılarak doğru yolun bulunacağı konusunda toplumu ikna etmeye çalışırken, büyük çoğunluk, yaşananlar sanki kendi geleceğiyle ilgili değişmişçesine sessizce izlemekle yetiniyor.

Görülüyor ki, 13 Kasım 2017'de, "geldikleri gibi giderler" diyerek, bağımsızlık mücadelesini başlatıp, 26 Ağustos 1922'de başlayan Büyük Taarruzun sonucunda gitmelerini sağlayanların, 100 yıl önce aslında neyi başardıklarını halen tam olarak anlayabilmiş değiliz.

Notlar:

(*) Duke Üniversitesi Öğretim Üyesi Timur Kuran ve Harvard Üniversitesi Öğretim Üyesi Dani Rodrik ise krizin nedeni konusunda her iki taraftan da farklı düşünüyorlar. Project Syndicate isimli internet sitesine birlikte yazdıkları "The Economic Costs of Erdoğan" başlıklı makalede, Rahip Brunson olayının tetikleyici olduğunu kabul etseler de, yaşanan ekonomik sorunların esas nedeninin, uygulanmakta olan ulusal kaynaklara (iç tasarruflara) değil dışarıdan borçlanarak büyümeye dayalı ekonomik politikalar olduğu görüşündeler. <https://www.project-syndicate.org/commentary/how-erdogan-caused-turkey-collapse-by-timur-kuran-and-dani-rodrik-2018-08>

(**) AKP'nin, Türkiye'nin Şanghay Beşlisi'ne girme ihtimali konusundaki açıklamalarını değerlendiren Kılıçdaroğlu, "Dikta yönetimlerinin olduğu bir sürece Türkiye'yi mi sürükleyecekler? Bir kişi bile kalsak buna izin vermeyiz" der, CHP'nin Cumhurbaşkanı adayları Muharrem İnce, kesinlikle batıcı olduğunu söylerken, İyi Parti NATO'ya bağlılığını Parti Programına yazmış durumda. <https://www.aydinlik.com.tr/bati-gibi-dostu-olanin-dusmana-ihiyaci-olmaz-basyazi-kose-yazilari-mayis-2018>, <http://www.yenicaggazetesi.com.tr/iyi-partinin-program-ve-tuzugu-ilk-kez-yenicagda-175673h.htm>, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1326820-selin-sayek-boke-refah-imkani-sangay-denen-yapida-yok#>, <https://www.timeturk.com/kilicdaroglu-ndan-sanghay-5-lisi-aciklamasi/haber-377745>, http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/1059569/Mutsuzluk_beter_umutsuzluk_daha_beter.html

Ahmet Müfit

Odatv.com

Ahmet Müfit

Diğer Yazıları

Demirtaş'ın PKK mesajının anlamı ne

23.02.2021

"Herkesi kucaklamak" doğru mu

15.02.2021

AKP-MHP'nin Anayasa planı

10.02.2021

Kırılan rekorların kaynağı para nereden geldi

01.02.2021

ABD'nin Çin planı Türkiye'yi etkiler mi

27.01.2021

"Yapısal reform" diyenlere bu yüzden şüpheyle yaklaşın

20.01.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

